

แวกบ้านพะเยา

ประเพณีงานแปดเป็ง

หรืองานไหว้สาพระเจ้าตนหลวง

พระเจ้าตนหลวงทุ่งเอี้ยงเมืองพะเยา หรือ วัดศรีโคมคำ เลขที่ 692 ถนนพหลโยธิน ต.เวียง อ.เมืองพะเยาสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2034 ตรงกับรัชสมัยของพญายอดเชียงราย กษัตริย์ล้านนาแห่งราชวงศ์มังรายและสมเด็จพระนารายณ์ที่ 2 แห่งราชวงศ์สุพรรณภูมิ พระมหากษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าตนหลวงเป็นพระพุทธรูปปูนปั้นปิดทอง ปางมารวิชัย ศิลปะสกุลช่างเชียงแสน เป็นพระพุทธรูปที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในดินแดนล้านนา

ตามตำนานกล่าวไว้ว่า เริ่มสร้างเมื่อปี พ.ศ.2034 โดยสองตา-ยาย และพญาเมืองยี่ เจ้าผู้ครองเมืองพะเยา พญายอด เจ้าผู้ครองเมืองเชียงใหม่ ต่อมาเมื่อ พญาเมืองแก้ว (ราชบุตร) เมืองเชียงใหม่ และ พญาหัวเลี่ยน เมืองพะเยา ได้มาสานต่อสร้างจนแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2067 ปีจุลศักราชได้ 886 ปีกาบสัน (ปีวอก) ตรงกับวันพุธ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 (เหนือ) ชาวล้านนาเรียกว่า วันแปดเป็งรวมเวลาสร้างนานถึง 33 ปี และได้จัดงานเฉลิมฉลองสมโภชขึ้น พระเจ้าตนหลวงเป็นพระพุทธรูปที่ใหญ่ที่สุดของชาวล้านนา มีหน้าตักกว้าง 14 เมตร สูง 16 เมตรสร้างขึ้นบริเวณริมหนองเอี้ยง(กว๊านพะเยา)เมื่อกาลล่วงเลยมาหลายร้อยปี ได้เกิดศึกสงครามขึ้น พม่าได้กวาดต้อนเอาผู้คนไป ปล่อยให้วัดพระเจ้าตนหลวงเป็นวัดร้างอยู่ 56 ปี

ต่อมาถึงปี พ.ศ.2387พระครูบาศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนาไทย ได้มาเป็นประธาน

บูรณะวัดพระเจ้าตนหลวงขึ้นใหม่ จนแล้วเสร็จได้ฉลองสมโภชในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 เหนือ มีผู้คนชาวล้านนาจากเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน พากันมากราบไหว้พระเจ้าตนหลวง ใน "งานแปดเป็ง" ซึ่งชาวล้านนา เชื่อว่าพระเจ้าตนหลวง คือ ตัวแทนของพระพุทธเจ้า ใครที่ได้มากราบสักการะแล้วจะทำให้เกิดความเป็นสิริมงคลกับผู้นั้น บ้างก็มาขอพรขอโชคลาภ ขอให้ประสบความสำเร็จและมักจะสำเร็จทุกรายไป การจัดทำพิธีกรรมสำคัญ-พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ของบ้านเมือง ก็จัดทำที่วัดพระเจ้าตนหลวง ดังคำขวัญของพะเยา "กว๊านพะเยาแหล่งชีวิต ศักดิ์สิทธิ์พระเจ้าตนหลวง บวงสรวงพ่อขุนงำเมือง งามลือเลื่องดอยบุษราคัม"

วันนี้ 29 เมษายนเป็นวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 เหนือ เป็นวันงานแปดเป็ง "ไหว้สาพระเจ้าตนหลวงทุ่งเอี้ยงเมืองพะเยา" ผู้คนจากทั่วสารทิศพากันมากราบไหว้ขอพรพระเจ้าตนหลวง นอกจากได้บุญแล้วยังได้มาแอ้วกว๊านพะเยาโดย